

men utan uppgifter om vilket citat som kommer från vilken bok. Barbara Johnsons kommentarer binder ihop citaten, sammanfattar resonemang och lägger till kompletterande fakta. Det är ibland svårt att veta vad som är sammanfattning av Emma Lundberg och vad som är Barbara Johnsons egna tillägg. Hon har även bidragit med modernisering av växternas namn.

Citaten i denna del av boken är tryckta med grön färg. Genom hela boken är kapitlens inledningsbokstav, vissa rubriker och andra detaljer gröna, men det märks mest i andra delen och i innehållsförteckningen. Att trycka delar av boktexter i färg har dykt upp på senare år, det ger mig alltid associationer till reklambroschyrer, vilket väl knappast var meningen. Den gula cirkeln på bokens framsida med texten "Praktisk guide för din egen trädgård" ser vid en hastig blick ut som en klisterlapp!

Bokens första halva illustreras vackert med Emma Lundbergs målningar och teckningar samt gamla svart-vita fotografier. Två av de svart-vita bilderna har råkat ur för något missöde i datorn och blivit rutiga. Ett par planer som reproducerats ur böcker ser lite smetiga ut, annars är bildtrycket genomgående av hög kvalitet. Andra halvan av boken illustreras av fotografier, närbilder av blommor, från vår till höst. Växterna är sådana som omtalas i texten, men det framgår inte om det är gamla sorter från någon av Emma Lundbergs anläggningar eller om det är modernare varianter. Källförteckningen i boken omfattar endast tryckta verk, det otryckta källmaterialet finns däremot redovisat i uppsatsen.

Samtidigt som Nordiska museets förlag gav ut boken om Emma Lundberg har Millesgården i Stockholm under sommaren haft en utställning med hennes målningar och skisser. Utställningen kommer under vintern att visas på Kristianstads länsmuseum. På Millesgården anläggs också en trädgård i Emma Lundbergs anda, ritad av Barbara Johnson. Den skall invigas våren 1998. Utbildningsradion spelar in en serie TV-program om anläggandet av trädgården, som skall visas hösten 1998.

Maria Flinck, Vällingby

Aleksandra Ålund: *Multikultiungdom. Kön, etnicitet, identitet*. Studentlitteratur, Lund 1997, 196 s. ISBN 91-44-00221-1.

För svenskar i gemen har många förorter i Stockholm, Göteborg och Malmö blivit synonyma med framför allt två begrepp, invandrare och problem. Namn som Botkyrka, Rinkeby, Angered och Rosengård symboliserar ett etniskt delat Sverige, fysiskt och socialt, där välarbetade svenskar med arbete ställs mot arbetslösa, socialbidragsberoende invandrare.

Det är denna inte helt osanna, men samtidigt mycket förenklade bild Aleksandra Ålund utmanar i sin bok *Multikultiungdom. Kön, etnicitet, identitet*. Som titeln antyder handlar den om "kulturellt nyskapande bland svenska ungdomar i etniskt blandade miljöer, om gränsöverskridande brobygge och dialoger". Med inspiration från forskare som Paul Gilroy, Robert Miles, Alberto Melucci m.fl. betonar hon synkretism och transetnisk identitet, dvs. framväxten av "inter-textuella" kulturer.

Ett nyckelbegrepp är *nya sociala rörelser*, betecknande den sociala mobilisering och organisering på gräsrotsnivå som utmanar vad Habermas har kallat "systemvärldens kolonisering av livsvärlden", dvs. de traditionella, institutionella strukturer som sedan gammalt kontrollerar människors vardagsliv. Som exempel kan nämnas freds- och miljörelser, men också kvinno- och ungdomsrörelser. I formandet av dessa nya sociala rörelser är processer som globalisering, massmedialisering och mångkulturalism viktiga.

De transkulturella uttrycken är särskilt tydliga hos ungdomar, där de inte sällan formar sig till en politisk protest. Med bl.a. musik som språkform kritiseras rådande sociala missförhållanden, segregering, diskriminering och rasism.

Inte minst i de invandrantäta förorterna finns en konstruktiv, dynamisk kraft, menar förf., som bara alltför ofta överskuggas av mediernas fördomsfulla och stereotypa bild, där eländesbeskrivningar paras med kulturessentialistiska föreställningar. Utifrån ett sådant synsätt är förklaringen till invandramas problem först och främst deras seder och traditioner.

För Ålund är detta "beslövande kulturmystik". Om och om igen återkommer hon till att fokus måste förskjutas från det etniska och kulturella till de sociala

livsvillkoren. De problem unga invandrare möter i dagens Sverige bottnar i första hand i deras utsatta situation, fysiskt och socialt avskärmade som de är ute i sina förorter. Våld och brott har mycket lite med kultur att göra. Snarare bör det uppfattas som en protest mot diskriminering och utanförskap.

Samtidigt vore det missvisande att tala om ett passivt ghettoliv. I Rinkeby, där förf. fältarbetat, sjuder det av aktivitet och engagemang. Överallt ser hon exempel på samarbetsanda och flexibilitet, både bland ungdomar och vuxna. Trots de konflikter som finns växer det fram ett slags byanda, präglad av solidaritet och informella nätverk.

Ålund använder "självaristokratisering" som ett uttryck för invandrarnas kamp mot majoritetssamhällets allmänt bristande intresse för dem. Och i de fall där tjänstemän och politiker verkligen gör något, problematiseras deras engagemang inte sällan av att de är besjälade av en "multikulti dröm". Man styr och ställer och förkväver lätt lokalbefolkningens egna initiativ.

En central tanke här, liksom i Ålunds senaste böcker, handlar om "den nya rasismen". Den bygger på en fokusering av olikheter och åberopar kulturell apartheid. Invandrarna kulturaliseras och exotiseras, blir annorlunda och obegripliga. Och i förlängningen "mindre anpassningsbara", fast som de är i ett stelbent, traditionsbundet kulturarv.

I sak delar jag Ålunds kritik av samhällets "rasialisering", för att låna en term från Robert Miles. Det ständiga betonandet av "vi" och "de andra" medverkar ytterst till att rättfärdiga och upprätthålla ojämlikheter i samhället. Av den anledningen, inte minst, har boken en viktig funktion att fylla. Likt Ålund måste forskare inom samhällsvetenskap och humaniora bemöda sig om att betona de transkulturella processerna, eftersom

det är dessa som de facto överväger i de flesta invandrades identitetsbygge.

Men i detta viktiga intellektuella arbete finns en fara, som jag menar förf. dåligt lyckats parera. Kanske är det omedvetet? Kanske är det ideologiskt underbyggt? I sin iver att bekämpa kulturaliseringen tycker jag att hon kastar ut barnet med badvattnet. Trots att hon kritiserar traditionell sociologisk eländesforskning hamnar hon delvis i samma fålla. Invandrarnas levnadssituation och handlingar, de innanför såväl som utanför lagens ramar, är så gott som uteslutande resultatet av ovannämnda kulturalisering, av sociala missförhållanden och diskriminering.

Här hade jag önskat en mer nyanserad syn på den roll som kulturella tankar och traditioner faktiskt spelar i många invandrades liv, inte minst i de ungdomars Ålund sätter i fokus för sitt intresse. Att med sådan emfas se deras identitetsformering som ett svar på majoritetssamhällets förmenta förtryck är att göra sig skyldig till reduktionism. Nog finns väl situationer mellan invandrare och "svenskar", där man inte enbart kan tala om sociala orättvisor, utan också om kulturella olikheter.

En annan invändning rör bokens stilistiska form. Den hade definitivt mått bra av en redaktionell uppstramning. Nu känns texten ganska så snart tjatig, med ett ständigt upprepande av bärande budskap och tankar. Trots detta har Aleksandra Ålund utfört ett viktigt forskningsarbete och hennes resultat utgör ett viktigt bidrag till en expanderande IMER-forskning i Sverige. De som är intresserade av invandrare i allmänhet och invandrarungdomar i synnerhet finner det med all säkerhet mödan värt att läsa boken.

Gunnar Alsmark, Lund